

Białystok, dnia 2011-11-24

PS-V.431.5.24.2011.KK

Pan Wiesław Jagielak
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Łomży

Uprzejmie informuję, że w wyniku kontroli kompleksowej przeprowadzonej w dniach 6, 7, 8, 9, 12, 14, 15, 16 września 2011r., w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łomży w zakresie realizacji zadań własnych oraz zadań z zakresu admin. istracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.) przez pracowników Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, dokonano ustaleń opisanych szczegółowo w protokole kontroli. Kontrolą objęto okres od 01.07.2010r. do 30.06.2011r.

Pismem z dnia 17 października 2011r., znak MOPS.0911.15.2011, zostały zgłoszone zastrzeżenia do protokołu kontroli, które uwzględniono w części dotyczącej nieprawidłowego posłużenia się skróconą nazwą jednostki w oznaczeniu sygnatury skontrolowanych akt (punkt *Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłóską żywiołową lub ekologiczną* – str. 28 – 29 protokołu). W związku z powyższym dokonano stosownych zmian w protokole kontroli. Pozostałych zastrzeżeń nie u rzgłędniono – stanowisko w tej sprawie zostało doręczone Panu dnia 4 listopada 2011r.

Protokół kontroli kompleksowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomży wraz ze zmianami, został podpisany przez Pana, jako Dyrektora Ośrodka, w dniu 8 listopada 2011r.

Wykonywanie zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej w kontrolowanym okresie oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami.

W trakcie kontroli stwierdzono, że w okresie od 01.07.2010r. do 30.06.2011r. w Ośrodku zatrudniano 129 pracowników (łącznie z pracownikami zatrudnionymi w Środowiskowym Domu Samopomocy, Klubie Seniora, Ośrodku Interwencji Kryzysowej oraz Noclegowni).

Sprawdzono akta osobowe Dyrektora oraz losowo wybranych pracowników. Stwierdzono, że Dyrektor oraz pracownicy socjalni posiadają kwalifikacje niezbędne do wykonywania pracy na zajmowanych stanowiskach. Jedna osoba zatrudniona na stanowisku „opiekunka domowa” świadcząca specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi legitymująca się wykształceniem podstawowym oraz certyfikatem ukończenia szkolenia w zakresie przygotowania bezrobotnych kobiet do świadczenia usług opiekuńczych, nie posiada kwalifikacji, o których mowa w § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 ze zm.). Ponadto nazwa stanowiska „opiekunka domowa” osób wykonujących usługi opiekuńcze (zarówno zwykłe, jak i specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi) nie znajduje się

w tabeli stanowisk określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. 2009r. Nr 50, poz. 398 ze zm.) – strona 2 protokołu.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych zatrudnionych w Ośrodku, odpowiada normom zatrudnienia określonym w art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

Ustalenia kontroli wykazały, że Miasto Łomża realizowało zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 4, 5, 7, 10, 13, 14, 16, 16a, 17, 18, 19, 20 ustawy o pomocy społecznej, zadania własne gminy, wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4 i 5, zadania zlecone wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 7, zadania własne powiatu wynikające z art. 19 pkt 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, zadania zlecone powiatowi z zakresu administracji rządowej wynikające z art. 20 ust. 1 pkt 1 i 4, a także zadania wynikające z art. 110 ust. 4 i 9 oraz z art. 112 ust. 8, 9, 10, 11 (jednak zadanie określone w art. 112 ust. 11 nie było realizowane w 2010r.).

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości i uchybienia dotyczyły następujących zagadnień:

1. prowadzenia postępowania w sprawie przyznania zasiłku celowego w sposób niezgodny z obowiązującymi przepisami – wszczynania postępowania na podstawie noty księgowej, kierowania decyzji do osoby nieposiadającej zdolności do czynności prawnych, nieprzeprowadzania wywiadów środowiskowych przed wydaniem decyzji administracyjnych, przyznawania pomocy w tej formie co miesiąc, co przeczy jednorazowemu charakterowi zasiłku celowego i nie prowadzi do rozwiązania trudnej sytuacji życiowej osoby objętej pomocą – *strona 5 – 6 protokołu.*

2. przyznania w jednym przypadku prawa do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie wywiadu środowiskowego sporządzonego przez zatrudnionego w szpitalu „młodszego asystenta socjalnego”, podczas, gdy wywiady środowiskowe należą do wyłącznej kompetencji pracownika socjalnego – osoby zatrudnione na innych stanowiskach nie posiadają w tym zakresie stosownych uprawnień – *strona 7 protokołu.*

3. w sprawach dotyczących kierowania do domów pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca w tym domu – *strona 12 – 14 protokołu:*

- nieprzeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego przed wydaniem decyzji (w 4 sprawdzonych przypadkach),
- niewydawania jednocześnie z decyzją o skierowaniu do domu pomocy społecznej, decyzji ustalającej opłatę za pobyt, co jest niezgodne z art. 59 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (w 5 sprawdzonych przypadkach),
- w rozstrzygnięciach wszystkich sprawdzonych decyzji ustalających odpłatność osób umieszczonych w domu pomocy społecznej ustalania również własnej odpłatności (Miasta Łomża) lub osób, które zobowiązały się do wnoszenia opłat zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2 ww. ustawy o pomocy społecznej,
- zawarcia umowy, w trybie art. 65 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, regulującej pobyt osoby zainteresowanej w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom podeszłym wieku, podczas gdy

powyższy przepis dotyczy kierowania jedynie do domów pomocy społecznej, które nie są prowadzone na zlecenie wójta (burmistrza, prezydenta, starosty).

Należy podkreślić, że obowiązujące przepisy nie dają możliwości prawnych kierowania osób niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu do placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub w podeszłym wieku, prowadzonych w ramach działalności gospodarczej lub statutowej, pośredniczenia w umieszczaniu w nich osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, ani tym bardziej ponoszenia opłat za pobyt, również poprzez zawieranie umów w oparciu o wymieniony wyżej art. 65 ust. 2, czy też przyznawanie zasiłków celowych z przeznaczeniem na „dofinansowanie za pobyt w DPS”;

4. udzielając pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego w jednym przypadku przyznano świadczenie pieniężne w formie zasiłku celowego na zakup opału, natomiast sposób realizacji wypłaty ustalono w formie rzeczowej poprzez odebranie opału ze składu opałowego – *strona 15 protokołu*;

5. w sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków stałych – *strona 16 – 17 protokołu*:

- we wszystkich przypadkach w rozstrzygnięciu decyzji administracyjnej znajduje się zapis dotyczący opłacania przez Ośrodek składki na ubezpieczenie zdrowotne, jednocześnie podana jest kwotowo wysokość składki w okresie obowiązywania decyzji.

Należy zauważyć, że ani ustawa o pomocy społecznej, ani ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych nie nadają Ośrodkowi prawa do wydawania decyzji w tej sprawie,

- w jednym przypadku do aktualizacji wywiadu nie dołączono dokumentów potwierdzających źródła i wysokość dochodów z miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku;

6. w sprawach z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną – *strona 19 – 24 protokołu*:

- nie prowadzono szkoleń spokrewnionych rodzin zastępczych według indywidualnego planu szkolenia – zgodnie z art. 77 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej szkolenia spokrewnionych rodzin zastępczych prowadzi się według indywidualnego planu szkolenia, w zależności od potrzeb rodziny – MOPS w Łomży takich planów nie opracował,

- w wydanych decyzjach w sprawach udzielania rodzinom zastępczym pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci oraz osobom usamodzielnionym – pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki, a także pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej, nie określano terminu wypłaty świadczeń. Określenie terminu wypłaty świadczenia jest związane z przedmiotem postępowania (strona nabywa uprawnienia do otrzymania świadczenia) i jest swoistą odpowiedzialnością organu administracyjnego na postawione w podaniu żądanie strony. Wszelkie zaś istotne dla sprawy ustalenia i wnioski powinny być zawarte w podstawie decyzji i sformułowane w sposób jasny i precyzyjny,

- dwa wnioski złożone dnia 23.08.2010r. w sprawach dotyczących przyznania jednorazowego świadczenia pieniężnego na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka, zostały rozpatrzone po upływie terminu określonego w art. 35 kpa – decyzje wydano dnia 10.08.2011r.; nie zawiadomiono

strony o niezalutwieniu sprawy w terminie, ani o przyczynie zwłoki oraz nie wskazano nowego terminu załatwienia sprawy, zgodnie z art. 36 kpa.

– we wszystkich sprawach dotyczących wnoszenia opłat za pobyt dziecka lub osoby pełnoletniej w placówce opiekuńczo-wychowawczej, Ośrodek całkowicie zwolnił rodziców z ponoszenia opłaty za pobyt dzieci w placówce, jednocześnie nie ustalając w drodze decyzji wysokości opłaty – co jest niezgodne z art. 81 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej. Ośrodek może odstąpić od ustalenia opłaty na podstawie art. 81 ust. 4 ww. ustawy. Ponadto zwolnienie z opłaty zostało podjęte na podstawie znikomego materiału dowodowego, który uzasadniałby podjęte rozstrzygnięcie (brak dokumentów potwierdzających trudną sytuację materialną, zdrowotną, zawodową.)

– w podstawie prawnej decyzji w sprawie przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie powołano się na art. 88 ust. 1 pkt 2, zamiast art. 88 ust. 1 pkt 1,

– w postępowaniu zakończonym decyzją w sprawie pomocy na zagospodarowanie – w formie rzeczowej, proces usamodzielnienia wychowanki rodziny zastępczej rozpoczęto po osiągnięciu przez nią pełnoletności – co jest niezgodne z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz na zagospodarowanie (Dz. U. z 2005r. Nr 6, poz. 45 ze zm.).

7. w sprawach dotyczących organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi – *strona 28 protokołu*:

– w jednym przypadku dochód strony ustalono na podstawie dochodu osiągniętego w kwietniu 2010r. zamiast na podstawie dochodu z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku (tj. października 2010r.), ponadto do wniosku nie dołączono aktualnego zaświadczenia lekarskiego wystawionego przez lekarza psychiatrę, potwierdzającego szczególne potrzeby osoby korzystającej z tej formy pomocy.

8. w sprawach dotyczących przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną – *strona 28 – 29 protokołu* – wysokość szkód w uprawach rolnych ustalano na podstawie procentowego odniesienia do powierzchni wszystkich użytków rolnych zamiast na podstawie protokołów oszacowania szkód sporządzonych przez komisję zgodnie z § 2 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 lipca 2010r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji programu pomocy dla rodzin rolniczych, w których gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej powstały szkody spowodowane przez powódź, obsunięcie się ziemi lub huragan w 2010r. (Dz. U. Nr 132, poz. 889).

9. w sprawach dotyczących kierowania do Środowiskowego Domu Samopomocy – *strona 29 – 30 protokołu*:

– w dwóch przypadkach nie przeprowadzono aktualizacji wywiadu wymaganej art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,

– w dwóch przypadkach dochód strony ustalono na podstawie dochodu osiągniętego w innym miesiącu niż poprzedzający złożenie wniosku,

– w dwóch przypadkach zaświadczenie o wysokości wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia nie zawierało wyszczególnionych składników, wymaganych § 8 ust. 1 pkt 7

rozporządzenia z dnia 25 stycznia 2011r. oraz § 7 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia z 19 kwietnia 2005r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego,

- w dwóch przypadkach wydano decyzję kierującą do ŚDS mimo braku wymaganego rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586) zaświadczenia lekarskiego wydanego przez lekarza psychiatrę lub neurologa,
- w jednym przypadku zaświadczenie lekarskie, o którym mowa wyżej dołączono do akt sprawy po wydaniu decyzji kierującej,
- w trzech przypadkach zaświadczenie lekarskie wydane przez lekarza rodzinnego dołączono do akt sprawy po wydaniu decyzji kierującej,
- w jednym przypadku wydano decyzję bez przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego.

10. w sprawach dotyczących realizacji rządowego programu pomocy społecznej „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – *strona 30 – 32 protokołu*.

- w jednym przypadku w podstawie prawnej decyzji administracyjnej powoływano się na § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 2006r. w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 25, poz. 186), który dotyczy dzieci uczęszczających do żłobków i przedszkoli, w sytuacji osoby w wieku emerytalnym, do której dowożono gorący posiłek. Ponadto Rada Miasta Łomża nie podjęła uchwały na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 ze zm.) sprawie określenia warunków odpłatności za pomoc w formie posiłku udzielonego osobom uprawnionym w ramach programu, których dochód wynosi powyżej 150% kryterium dochodowego.

11. W 2010r. Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomży nie realizował zadania określonego w art. 112 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, tj. nie przedłożył sądowi co najmniej raz w roku wykazu niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych.

Przyczyną powstania omówionych w niniejszym wystąpieniu nieprawidłowości jest niedostateczna znajomość aktów prawnych, na podstawie których funkcjonuje Ośrodek, w szczególności ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej i aktów wykonawczych do ustawy oraz organizacja pracy w Ośrodku.

Za powstałe nieprawidłowości odpowiedzialny jest Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomży oraz Prezydent Miasta Łomża.

Przedstawiając powyższą ocenę i uwagi zobowiązuję Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łomży do:

1. zapewnienia realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi przez osoby posiadające kwalifikacje określone w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych,
2. stosowania nazewnictwa stanowisk osób wykonujących usługi opiekuńcze zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych,

3. prowadzenia postępowania w sprawie przyznania świadczeń z pomocy społecznej w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami, w szczególności:

- przeprowadzania wywiadów środowiskowych każdorazowo przed wydaniem decyzji administracyjnych oraz sporządzania ich aktualizacji nie rzadziej niż 6 miesięcy w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy, również mimo braku zmiany danych,

- prawidłowego i wyczerpującego kompletowania materiału dowodowego, na podstawie którego wydawane są decyzje administracyjne, potwierdzania sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej na podstawie dokumentów określonych w rozporządzeniu w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego, dołączania do akt sprawy stosownych zaświadczeń lekarskich wymaganych rozporządzeniem w sprawie środowiskowych domów samopomocy oraz potwierdzających przyczynę przyznania specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

- wszczynania postępowania na podstawie wniosku uprawnionych do tego osób, jak również prawidłowego kierowania i doręczania decyzji,

- przyznawania świadczeń jedynie na podstawie wywiadu przeprowadzonego przez osobę posiadającą w tym zakresie stosowne uprawnienia, tj. pracownika socjalnego,

- wydawania decyzji o skierowaniu do domu pomocy społecznej oraz decyzji ustalającej opłatę za pobyt zgodnie z art. 59 ustawy o pomocy społecznej, a także ustalania w rozstrzygnięciach decyzji w sprawie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej jedynie praw i obowiązków mieszkańca,

- w przypadku czasu oczekiwania na miejsce w domu pomocy społecznej dłuższego niż 3 miesiące, kierowania osób wymagających całodobowej opieki do innego najbliższego domu pomocy społecznej tego samego typu, również znajdującego się na terenie innego województwa,

- realizacji wypłaty świadczenia w sposób określony w rozstrzygnięciu decyzji,

- umieszczania w rozstrzygnięciach decyzji w sprawie zasiłku stałego jedynie zapisów przyznających prawo do tego rodzaju świadczenia,

- przeprowadzania szkoleń spokrewnionych rodzin zastępczych według indywidualnego planu szkolenia,

- wydawania decyzji administracyjnych w terminie określonym w art. 35 kodeksu postępowania administracyjnego, zaś w przypadku niezalatwienia sprawy w powyższym terminie - zawiadamiania strony o tym fakcie wraz z podaniem przyczyn zwłoki i wskazaniem nowego terminu załatwienia sprawy, zgodnie z art. 36 kpa.

- określania w wydawanych decyzjach terminu wypłaty świadczeń,

- przyznawania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz na zagospodarowanie,

- stosowania prawidłowej podstawy prawnej w wydawanych decyzjach administracyjnych;

4. realizowania zadania określonego w art. 112 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, tj. przedkładania sądowi co najmniej raz w roku wykazu niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych.

5. przedsięwzięcia działań zmierzających do podjęcia przez Radę Miasta Łomża uchwały na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 ze zm.) sprawie określenia warunków odpłatności za pomoc w formie posiłku udzielonego osobom uprawnionym w ramach programu, których dochód wynosi powyżej 150% kryterium dochodowego.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej przysługuje Panu, jako dyrektorowi kontrolowanej jednostki, prawo zgłoszenia do Wojewody Podlaskiego zastrzeżeń w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych.

W przypadku nieskorzystania z powyższego prawa należy w terminie 30 dni powiadomić Wojewodę Podlaskiego o sposobie i terminie realizacji zaleceń, uwag i wniosków.

Otrzymuje:
Prezydent Miasta Łomża

Z up. WOJEWODY PODLASKIEGO

Andrzej Kozłowski
Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej

efh

WYDZIAŁ POLITYKI SPOŁECZNEJ
24 LIS. 2011
przyjęł .....